

Kommunstyrelsen

Återrapportering av uppdrag till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden gällande utredning och organisering av flyktingmottagande

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

Återrapportering av uppdrag till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden gällande utredning och organisering av flyktingmottagande godkänns och läggs till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-02 (KSKF/2022:189) att Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden fick i uppdrag att under perioden 3 juni till och med 31 december 2022:

- ”Organisera kommunens mottagande av samtliga nyanlända, det vill säga samtliga av Migrationsverket anvisade flyktingar, individer som kommer genom familjeanknytning, ensamkommande barn samt de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende.
- Genom egen försorg och i samverkan med myndigheter och externa aktörer erbjuda lämpliga stödinsatser i flyktingmottagandet.
- Utredda behovet av en permanent organisering av kommunens mottagande av nyanlända.”

Enligt utredningen uppkom under tiden behov av att ta en bredare ansats och därför omfattar även utredningen organiseringen av integrationsarbetet i Eskilstuna kommun.

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden godkände redovisningen av uppdrag gällande utredning och organisering av flyktingmottagande på nämndens sammanträde den 14 februari 2023 §12 och skickade beslutet till kommunstyrelsen.

Utredningen föreslår att:

- Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens ansvar för samordningen av det operativa flyktingmottagning- och integrationsarbetet i Eskilstuna kommun fastslås i nämndens reglemente.
- Att den grundbemanning för flyktingmottagning och integrationsarbete, som har etablerats i samband med Ukrainakrisen, permanentas. Behov av tilläggsbeslut för 2023 uppgår till 1 miljon kronor för att täcka personalkostnader från september.
- Socialnämnden och Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att samverka kring frågor där flyktingmottagning angränsar Socialnämndens uppdrag.
- Samtliga nämnder och bolag ges i uppdrag att samverka både inom Eskilstuna kommun och externt med civilsamhälle för att flyktingar, nyanlända och andra utrikes födda ska snabbt ska komma i stånd att försörja sig själva och sina familjer samt ta vara på sina andra rättigheter, skyldigheter och möjligheter i samhälle. Detta skrivs in i nämndernas reglemente. Detta bör förtydligas i nämndernas reglemente och ägardirektiven.
- Då avdelningen för Social hållbarhet på Kommunledningskontoret har det strategiska uppdraget och Integration och mottagningsenheten på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen det operativa är det av stor vikt att samverka för att lyckas i det fortsatta integrationsarbetet.
- Därutöver ser utredningen behov av att tydliggöra kommunens övergripande mål och ambitioner när det gäller integration.

Kommunledningskontoret kommer utifrån utredningens förslag att återkomma till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige med förslag till ändringar av berörda nämnders och bolags reglementen och ägardirektiv.

KOMMUNLEDNINGSFÖRVALTNINGEN

Tommy Malm
Kommundirektör

Anna-Marie Giotas Sandquist
Direktör social hållbarhet

Beslutet skickas till:
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

§ 12

AVN/2022:111

Uppdrag till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden och socialnämnden avseende organisering av flyktingmottagande (KSKF/2022:189)

Beslut

Redovisning av uppdrag från kommunfullmäktige till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden gällande utredning och organisering av flyktingmottagande godkänns och skickas till kommunstyrelsen.

Reservation

Charlott Elf (SD) reserverar sig muntligt mot beslutet.

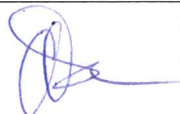
Sammanfattning

Under utredningens gång har det uppkommit behov av att ta en bredare ansats och därför omfattar även utredning organiseringen av integrationsarbetet i Eskilstuna kommun.

Utredningen har genomfört en omvärldsanalys och relaterat den till Eskilstuna kommuns förutsättningar och föreslår att:

- Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens ansvar för samordningen av det operativa flyktingmottagning- och integrationsarbetet i Eskilstuna kommun fastslås i nämndens reglemente.
- Att den grundbemanning för flyktingmottagning och integrationsarbete, som har etablerats i samband med Ukrainakrisen, permanentas. Behov av tilläggsbeslut för 2023 uppgår till 1 miljon kronor för att täcka personalkostnader från september.
- Socialnämnden och Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att samverka kring frågor där flyktingmottagning angränsar Socialnämndens uppdrag.
- Samtliga nämnder och bolag ges i uppdrag att samverka både inom Eskilstuna kommun och externt med civilsamhälle för att flyktingar, nyanlända och andra utrikes födda ska snabbt komma i stånd att försörja sig själva och sina familjer samt ta vara på sina andra rättigheter, skyldigheter

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

och möjligheter i samhälle. Detta skrivs in i nämndernas reglemente. Detta bör förtydligas i nämndernas reglemente och ägardirektiven.

- Då avdelningen för Social hållbarhet på Kommunledningskontoret har det strategiska uppdraget och Integration och mottagningsenheten på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen det operativa är det av stor vikt att samverka för att lyckas i det fortsatta integrationsarbetet.
- Därutöver ser utredningen behov av att tydliggöra kommunens övergripande mål och ambitioner när det gäller integration.

Ärendebeskrivning

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige (KSKF/2022:189) att, under perioden 3 juni till och med 31 december 2022, utreda behovet av en permanent organisering av kommunens mottagande av nyanlända.

Yrkanden

Charlott Elf (SD) yrkar återremiss till förvaltningen med intentionen att organisationen inte ska vara permanent.

Owe Ek (S) och Åsa Salo (M) yrkar att ärendet ska avgöras idag.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut gällande när ärendet ska avgöras och frågar nämnden om hon kan ställa dem mot varandra, vilket nämnden godkänner. Ordföranden finner att nämnden beslutat avgöra ärendet idag.

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut i sakfrågan och frågar om nämnden kan besluta enligt framlagt förslag.

Ordföranden finner att nämnden beslutat enligt framlagt förslag.

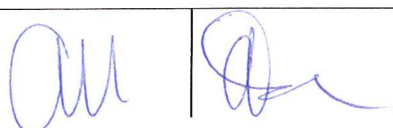
Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Mötet ajourneras för guidad rundvandring i ekonomiskt bistånds lokaler
under ledning av enhetscheferna Ewan Aziz Denha och Caroline Andersson

08:58-09:34

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Arbetsmarknads- och
vuxenutbildningsnämnden

Redovisning av uppdrag till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden gällande utredning och organisering av flyktingmottagande (KSKF/2022:189)

Förslag till beslut

Redovisning av uppdrag från kommunfullmäktige till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden gällande utredning och organisering av flyktingmottagande godkänns och skickas till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Under utredningens gång har det uppkommit behov av att ta en bredare ansats och därför omfattar även utredning organiseringen av integrationsarbetet i Eskilstuna kommun.

Utredningen har genomfört en omvärldsanalys och relaterat den till Eskilstuna kommuns förutsättningar och föreslår att:

- Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens ansvar för samordningen av det operativa flyktingmottagning- och integrationsarbetet i Eskilstuna kommun fastslås i nämndens reglemente.
- Att den grundbemanning för flyktingmottagning och integrationsarbete, som har etablerats i samband med Ukrainakrisen, permanentas. Behov av tilläggsbeslut för 2023 uppgår till 1 miljon kronor för att täcka personalkostnader från september.
- Socialnämnden och Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att samverka kring frågor där flyktingmottagning angränsar Socialnämndens uppdrag.
- Samtliga nämnder och bolag ges i uppdrag att samverka både inom Eskilstuna kommun och externt med civilsamhälle för att flyktingar, nyanlända och andra utrikes födda ska snabbt ska komma i stånd att

försörja sig själva och sina familjer samt ta vara på sina andra rättigheter, skyldigheter och möjligheter i samhälle. Detta skrivs in i nämndernas reglemente. Detta bör förtydligas i nämndernas reglemente och ägardirektiven.

- Då avdelningen för Social hållbarhet på Kommunledningskontoret har det strategiska uppdraget och Integration och mottagningsenheten på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen det operativa är det av stor vikt att samverka för att lyckas i det fortsatta integrationsarbetet.
- Därutöver ser utredningen behov av att tydliggöra kommunens övergripande mål och ambitioner när det gäller integration.

Ärendebeskrivning

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige (KSKF/2022:189) att, under perioden 3 juni till och med 31 december 2022, utreda behovet av en permanent organisering av kommunens mottagande av nyanlända.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Magnus Minh Gustafsson
Förvaltningschef

Marie Seiboldt
Administrativ chef

Redovisning av uppdrag till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden gällande utredning och organisering av flyktingmottagande

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	3
Bakgrund	6
Metod	6
Omvärldsanalys	7
Stockholm stad arbetar med ett holistiskt synsätt genom Welcome house	7
Västerås stad ger individuell hjälp på flera språk på Integrationscentrum	8
Göteborgs Stad möjliggör samverkan med närliggande kommuner genom integrationscentrum	9
Uppsala kommun samverkar med civilsamhället för ett tryggare Gottsunda	10
Sammanfattning omvärldsanalys. Vikten av samverkan och kontinuitet är nycklar till framgång	10
Behov av flyktingmottagning	11
Antal flyktingar	12
Klimatflyktingar	12
Bibehålla kompetens	13
Förslag på innehåll i Eskilstuna kommuns flyktingmottagning	14
Nyttja kunskap, erfarenhet och kompetens för stöd i boende och hjälp till självhjälp	14
Starta en öppen mottagning i samarbete med Statens servicecenter	15
Permanent flyktingmottagning för att behålla kunskap och kompetens över tid	16
Behov av integration	17
Vad gör vi idag?	19
Förslag till innehåll i Eskilstuna kommuns integration	22
Tydligt mandat till att stödja och få alla förvaltningars bidrag	23
Fastslå i vilket eller vilka strategiska mål integration ska höra hemma	23
Kartlägg förvaltningarnas pågående integrationsarbete	23
Analysera målgruppen för att få träffa rätt och utforma bättre insatser	24
Samverka ömsesidigt med civilsamhället för att öppna dialogen med målgrupp	24
Slutsatser	26
Referenser	27

Sammanfattning

Syftet med utredningen är att utreda behovet av en permanent organisering av Eskilstuna kommuns mottagande av nyanlända. Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-02 (KSKF/2022:189) att Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden fick i uppdrag att under perioden 3 juni till och med 31 december 2022

- ”Organisera kommunens mottagande av samtliga nyanlända, det vill säga samtliga av Migrationsverket anvisade flyktingar, individer som kommer genom familjeanknytning, ensamkommande barn samt de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende.
- Genom egen försorg och i samverkan med myndigheter och externa aktörer erbjuda lämpliga stödinsatser i flyktingmottagandet.
- Utreda behovet av en permanent organisering av kommunens mottagande av nyanlända.”

Under utredningens gång har det uppkommit behov av att ta en bredare ansats och därför omfattar även utredning organiseringen av integrationsarbetet i Eskilstuna kommun.

Idag finns på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen Mottagning- och integrationsenhet som har i uppdrag att organisera kommunens mottagande av samtliga nyanlända, det vill säga samtliga av Migrationsverket anvisade flyktingar, individer som kommer genom familjeanknytning, ensamkommande barn samt de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende (tillfällig finansiering av enheten är beslutad till augusti 2023).

I direktiven för flyktingmottagning står det följande vad kommunernas ansvarar för:

- nyanlända och av Migrationsverket anvisade ensamkommande barn
- mottagande av nyanlända flyktingar eller annan skyddsbehövande som fått uppehållstillstånd i Sverige
- bosättning för nyanlända flyktingar eller annan skyddsbehövande enligt bosättningslagen (2016:38)
- undervisning i svenska för invandrare (SFI) samt samhällsorientering
- utbetalning av försörjningsstöd innan eller som komplement till etableringsersättning
- förskola, skola och fritidshem
- socialt stöd och service

Utgångspunkten för Eskilstunas kommuns integrationsarbete är det nationella integrationspolitiska målet att alla invånare ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Mottagande av nyanlända handlar inte bara om att lösa ett boende utan även om hur kommunen arbetar för att den nyanlände ska integreras och kunna etablera sig i samhället och på arbetsmarknaden för att kunna komma till egen försörjning. Att vara en del av samhället ger också en större känsla av delaktighet och trygghet. För Eskilstuna kommun är detta en fråga då vi har en hög arbetslöshet i gruppen nyanlända och stora skillnader mellan inrikes och utrikes födda flickor och pojkar, kvinnor och män också inom andra områden vilket påverkar den sociala hållbarheten i samhällets.

En studie vid Linköpings universitet pekar på om nyanlända ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden och komma till egen försörjning framhålls det som viktigt, inte minst för kommunerna, att tänka bredare än i snävt arbetsmarknadspolitiska termer. En trygg bostadssituation och god hälsa liksom sociala relationer och delaktighet i samhället kan i själva verket vara helt avgörande för att en individ i slutändan ska nå en anställning och bli delaktig i samhället. En bättre samverkan, kunskap om målgruppen och mer sammanhållen kedja av insatser ses som recept på en mer effektiv etablering.

Utredningen har genomfört en omvärldsanalys och relaterat den till Eskilstuna kommuns förutsättningar och föreslår att:

- Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens ansvar för samordningen av det operativa flyktingmottagning- och integrationsarbetet i Eskilstuna kommun fastslås i nämndens reglemente.
- Att den grundbemanning för flyktingmottagning och integrationsarbete, som har etablerats i samband med Ukrainakrisen, permanentas. Behov av tilläggsbeslut för 2023 uppgår till 1 miljon kronor för att täcka personalkostnader från september.

- Socialnämnden och Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att samverka kring frågor där flyktingmottagning angränsar Socialnämndens uppdrag.
- Samtliga nämnder och bolag ges i uppdrag att samverka både inom Eskilstuna kommun och externt med civilsamhälle för att flyktingar, nyanlända och andra utrikes födda ska snabbt komma i stånd att försörja sig själva och sina familjer samt ta vara på sina andra rättigheter, skyldigheter och möjligheter i samhälle. Detta skrivs in i nämndernas reglemente. Detta bör förtydligas i nämndernas reglemente och ägardirektiven.
- Då avdelningen för Social hållbarhet på Kommunledningskontoret har det strategiska uppdraget och Integration och mottagningsenheten på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen det operativa är det av stor vikt att samverka för att lyckas i det fortsatta integrationsarbetet.
- Därutöver ser utredningen behov av att tydliggöra kommunens övergripande mål och ambitioner när det gäller integration.

Bakgrund

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har fått i uppdrag av Kommunfullmäktige att göra en utredning av behovet av en permanent organisering av kommunens mottagande av nyanlända (KSKF/2022:189). Eskilstuna kommun har under flera år saknat en enhet som har arbetat med själva mottagningen och själva integrationsuppdraget. Under våren startades en mottagnings och integrationsenhet på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen för att hantera den befarade flyktingvågen på grund av kriget i Ukraina. Förvaltningen fick i beslutet från Kommunfullmäktige ett uppdrag att fram till 2022-12-31 organisera kommunens mottagande av samtliga nyanlända, det vill säga samtliga av Migrationsverket anvisade flyktingar, individer som kommer genom familjeanknytning, ensamkommande barn samt de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende samt genom egen försorg och i samverkan med myndigheter och externa aktörer erbjuda lämpliga stödinsatser i flyktingmottagandet.

Metod

Underlag för utredningen är hämtat från samtal med personal på Socialförvaltningen som tidigare arbetade på kommunens flyktingmottagning fram till 2014, personal som arbetar idag på Mottagning och integrationsenheten på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, controller med erfarenhet av arbetet med flyktingmottagning och integration, kommunstrateg på avdelningen för Social hållbarhet på Kommunledningskontoret, handläggare på Arbetsförmedlingen som arbetar med etableringsprogrammet, integrationssamordnare och integrationshandläggare på Länsstyrelsen i Sörmland, medarbetare i Uppsala kommun, Göteborgs stad, Stockholm stad och Västerås stad med anknytning till mottagning och integration.

Ett studiebesök på Welcome House som Stockholm stad ansvarar för samt Medborgarkontoret i Rågsved har genomförts.

Utredningar, rapporter och projektplanering kring flyktingmottagning och integration som gjorts i Eskilstuna kommun, Stockholm stad, Göteborgs stad, SKR, Delegationen för migrationsstudier (Delmi), World Values Survey och Röda Korset har också varit en del av underlaget till utredningen

Aktuella uppgifter har hämtats från SCB, Migrationsverkets och Arbetsförmedlingens webbsidor.

Utredningen har haft en styrgrupp som bestått av förvaltningschef på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, områdeschef på Arbete

och försörjning, enhetschef på Verksamhetsstöd AVF samt kommunstrateg på avdelningen för Social hållbarhet på Kommunledningskontoret.

Omvärldsanalys

Omvärldsanalysen har fokus på hur andra kommuner arbetar med flyktmottagning och integration. Där har utredningen valt att titta på Stockholm stad och deras Welcome house, Västerås stad, Göteborgs stad och Uppsala kommuns verksamheter.

Stockholm stad arbetar med ett holistiskt synsätt genom Welcome house

Ansvaret för mottagandet av nyanlända i Stockholm stad var tidigare uppdelat mellan olika nämnder och ansvarsfördelningen upplevdes inte alltid som tydlig. Staden hade dock ett strukturerat mottagande av kommunanvisade nyanlända genom Intro Stockholm som Socialförvaltningen ansvarade för. I syfte att öka nyanländas möjligheter till snabb förankring i arbets- och samhällsliv gjordes en utredning kring förutsättningar för inrättande av Etableringscentrum, som skulle utgöra en gemensam ingång för nyanlända där samlad kompetens inom etableringsområdet tillhandahölls. I utredningen ingick nyanlända, stadsdelsmammor, arbetsgivare respektive representanter från det civila samhället som medverkade i workshops och fokusgrupper. En samstämmig bild framkom av behovet av en mer effektiv arbetsprocess och tätare samarbete samt samverkan mellan aktörerna för att påskynda den nyanländas väg till arbete eller reguljära studier. Samstämmighet fanns även mellan deltagarna i önskan om ett holistiskt arbetssätt för att stödja de nyanlända att navigera mellan myndigheter och som ska mynna ut i en sammanhållen individuell plan för individen. I den omvärldsanalysen som gjordes inhämtades information om verksamheter, där det finns en gemensam ingång för nyanlända, både i kommuner i Sverige och utlandet.

Utredningen ledde till planering och öppnandet av Welcome house. Målsättningen är att förkorta etableringstiden genom att samla stadens resurser och kompetenser inom det initiala mottagandet och stärka samverkan med statliga myndigheter och civila samhället. Kortfattat är Welcome house ett samarbete och samverkan där Socialtjänst, Arbetsmarknadsförvaltningen, Arbetsförmedlingen, Statens servicecenter och en rad andra aktörer erbjuder stöd för nyanlända under samma tak.

Syfte Welcome house:

- ett välkomnande, förenklat, effektivt och likvärdigt mottagande, ”en väg in” för alla nyanlända.
- stöd med myndighetskontakter och initial samhällsinformation
- och lotsa till jobb, arbetsmarknadsinsatser, föreningsaktiviteter och mentorskap i samverkan med Arbetsförmedlingen.
- Arbeta rekryterande mot studier inom vuxenutbildningen och till samhällsorienteringen.
- Effektivisera samverkan inom staden och med andra berörda aktörer utifrån ett holistiskt förhållningssätt, med den nyanlända i centrum.

På Welcome house är en av hörnstenarna att jobba holistiskt med målgruppen, bland annat genom metoden ”5 ways to wellbeing” och hälsoutbildare. De arbetar också med tjänstedesign och deltagarfeedback. Digital teknik som VR-glasögon gör att de kunnat göra studiebesök på arbetsplatser i andra städer. Welcome house försöker också hantera målgruppens förväntningar på stödet, genom att vid varje steg vara tydliga med var en befinner sig i processen, och vad som kommer följa efter detta steg. Det första halvåret 2022 tog man på arbetsmarknadsdelen av Welcome house emot 266 personer. Av dessa har 113 avslutats till arbete.

I studien *Kunskapsutveckling som etablering: om kvalificerade etableringsinsatser och målgruppsinkludering i myndigheters kunskapsproduktion* från Linköpings universitet lyfts vikten av att kommunerna inte bara fokuserar på arbetsmarknadspolitiska insatser för att nyanlända ska kunna komma till egen försörjning. Andra viktiga faktorer kan i själva verket vara helt avgörande för att en individ i slutändan ska nå en anställning. En god hälsa, goda sociala relationer samt en trygg bostadssituation och delaktighet i samhället är avgörande faktorer. För att fler ska kunna nå dit och en mer effektiv etablering ska ske måste kommunerna förbättra sitt etableringsarbete genom en bättre samverkan, fördjupad kunskap om målgruppen och med en mer sammanhållen kedja av insatser.

Västerås stad ger individuell hjälp på flera språk på Integrationscentrum

Integrationscentrum i Västerås stad hör organisatoriskt till Individ- och familjeförvaltningen. Där kan de som är nyanländ eller ny i Sverige gå kurs i

samhällsorientering eller någon av fördjupningskurserna, bland annat "Digital kompetens" och "Förälder i nytt land". Där kan de även få en individuell hjälp på flera språk som arabiska, dari, persiska, somaliska, tigrinja, engelska och svenska med till exempel:

- läsa och förklara post
- fylla i blanketter och ansökningar
- tips vid bostadssökande
- lägga upp och hålla en egen budget
- hjälp att betala räkningarna via internet
- ge information om att ansöka om hemutrustningslån från CSN (Centrala studiestödsnämnden)

Möjlighet finns även att gå på temaföreläsningar kring frågor som nyanlända vill veta mer om, samt delta i aktuella projekt eller program som syftar till att stärka de nyanländas etablering i samhället. Här kan man också få hjälp med vart man ska vända sig för att till exempel läsa på SFI.

Göteborgs Stad möjliggör samverkan med närliggande kommuner genom integrationscentrum

Etableringsenheten i Göteborgs stad hör organisatoriskt till Socialförvaltningen och är den samlade enhet för mottagande av nyanlända flyktingar i kommunen vilken nu har funnits sedan 2011. Under dessa år har det funnits ett behov att anpassa, förändra och utveckla verksamheten under snabba omständigheter då politiska skeendena både nationellt och internationellt påverkar arbetet med målgruppen. Etableringsenhetens uppdrag har under åren breddats då uppdrag som tangerat etablering flyttats över från andra förvaltningar. Strävan från Etableringsenheten har dock hela tiden varit att nyanlända flyktingar ska ges möjligheter att leva och verka självständigt i det svenska samhället.

Integrationscentrum hör också organisatoriskt till Socialförvaltningen och har många olika uppdrag, de tillhandahåller bland annat samhällsorientering för nyanlända och har ett informationskontor. Hit kan nyanlända komma för att få hjälp med olika praktiska frågor. Integrationscentrum har avtal med Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) kring bland annat olika kurser till exempel samhällsorientering. Det betyder att även de som bor i många av kommunerna nära Göteborg är välkommen att läsa samhällsorientering och delta i olika aktiviteter hos Integrationscentrum. De som arbetar på Informationskontoret talar många olika språk. Detta är till stor hjälp för Etableringsenhetens målgrupp och som ofta hänvisar dem de möter dit. Samarbetet med Integrationscentrum har sett olika ut genom åren, men de har alltid behövt ha en nära kontakt för att kunna ge så gott stöd till målgruppen som möjligt. En av de viktigaste samarbetsytorna är med Informationskontoret. Nyanlända har ett stort behov av information och

söker sig både till Etableringsenheten och Informationskontoret för att få svar på olika frågor.

Uppsala kommun samverkar med civilsamhället för ett tryggare Gottsunda

Stadsdelen Gottsunda i Uppsala kommun är ett särskilt utsatt område och för att få bort den stämpeln har Uppsala kommun tagit fram en handlingsplan. För att kunna verka fullt ut i integrationsarbetet är samverkan med civilsamhället, där föreningar, fastighetsägare, studieförbund och andra organisationer viktiga aktörer som kan medverka till integration ur ett annat perspektiv än kommunen. I handlingsplan 2021 - 2030 kring integration i Gottsunda, Uppsala kommun trycker de på att föreningarna har en viktig roll i samhällsutvecklingen och att samverkan sker på föreningarnas villkor. Via föreningslivet kan målgrupper nås som inte kommunen möter. Föreningslivets verksamheter kompletterar den verksamhet som finns inom Uppsala kommuns regi. Inom föreningslivet identifieras behov och initiativ tas för en positiv samhällsutveckling där de bland annat bidrar till en bättre folkhälsa, ett bredare kulturliv och en ökad delaktighet. Den ökade möjligheten till riktig delaktighet och verklig känsla av delaktighet är också en viktig del i trygghetsarbetet där civilsamhället måste ingå.

Omvärldsanalysen visar på vikten av samverkan och kontinuitet är nycklar till framgång

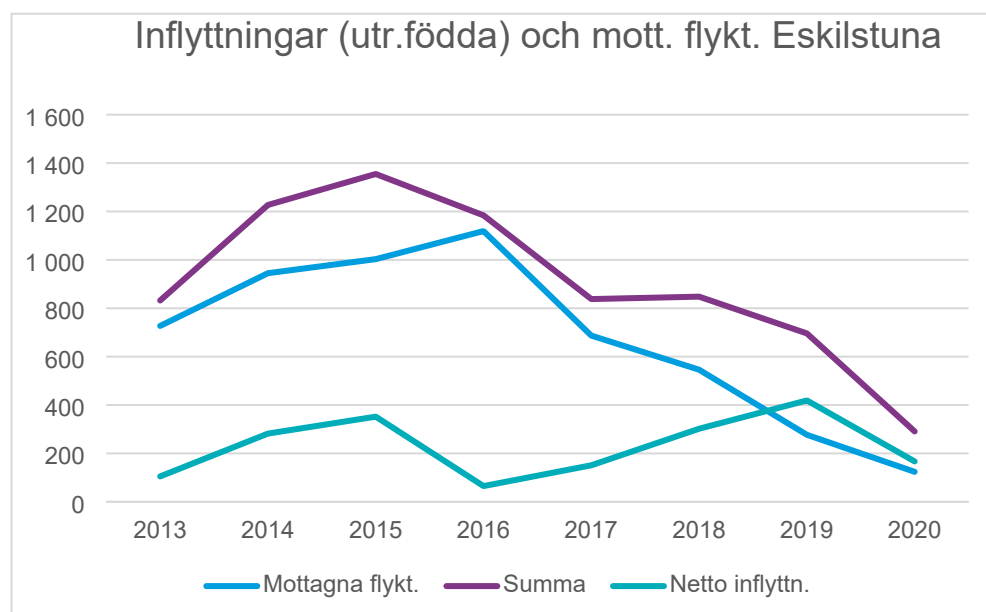
Alla fyra kommuner talar om vikten av samverkan i sin organisation för att lyckas med uppdraget flyktingmottagning och integration. Inte bara samverkan mellan förvaltningar där socialförvaltningen har varit den ägande men även med myndigheter och delar av civilsamhället. Flyktingmottagning och integrationsarbetet har också haft en kontinuitet där ansvar legat fast under flera år vilket underlättat en långsiktig planering av verksamheten även om det ibland handlat om att minska antalet medarbetare på grund av ett minskat antal flyktingar. Då har resurserna kunnat användas till integrationsinsatser för dem som bott längre i Sverige men inte kommit vidare i etableringen. I intervjun med bland annat integrationssamordnaren på Länsstyrelsen i Södermanland lyftes den centrala integrationsstrategsrollen som arbetade både strategiskt men även operativt med ett tydligt mandat som en viktig framgångsfaktor för kommuner att integrationsarbetet skulle framåtskrida och inte tappa fart, vilket Länsstyrelsen fått sig till dels från olika nätverk med integrationsfokus.

Behov av flyktingmottagning

Under den stora flyktingströmmen 2015 - 2016 tog Eskilstuna kommun ett stort ansvar och under hösten 2015 hade kommunen tagit emot ca 1800 flyktingar. Året därpå beslutade riksdagen om nya migrationslagar vilket begränsade möjligheten att invandra och flyktingströmmen från utlandet minskade betydligt. Under perioden 2017 - 2021 hade Eskilstuna noll i antalet anvisade flyktingar men en stor inflyttning av nyanlända och flyktingar har ändå skett. Efter en tid i Sverige har dessa själva valt att flytta till Eskilstuna och trots att Eskilstunas kommunal var noll under perioden 2017 - 2021 har Eskilstuna kommun tagit emot 1 634 flyktingar under samma period. Då dessa kommit till Eskilstuna på eget initiativ, flyktingar i eget boende, så kallat EBO, och utan kommunens vetskap så har kommunen inte samma möjlighet att stötta dem i deras etablering vilket på sikt försvårar integrationsarbetet. Flyktingar i eget boende som beviljas uppehållstillstånd aktualiseras automatiskt på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen försörjningsstöd. Enheten för försörjningsstöd skriver då in personen på SFI-undervisning och på etableringsprogram vid Arbetsförmedlingen. Kommunen har uppgifter om antalet personer från eget boende som uppbär försörjningsstöd. Det finns ändå en risk att vissa individer i eget boende som inte uppbär försörjningsstöd förblir relativt okända för kommunen och utgör därmed visst mörkertal i statistiken.

Då Eskilstuna kommun tilldelades 14 personer genom kommunal för år 2022 uppstod ett behov av att se över kommunens flyktingmottagande och en integrationssamordnare anställdes på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Rysslands attack på Ukraina och de befarade flyktingströmningar innebar att Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen fick ett akut uppdrag att starta en mottagning- och integrationsenhet för att ta emot den förmodade flyktingströmmen. Förvaltningen fick genom

Kommunfullmäktiges beslut (KSKF/2022:189) ett förlängt uppdrag att organisera kommunens mottagande av samtliga nyanlända, det vill säga samtliga av Migrationsverket anvisade flyktingar, individer som kommer genom familjeanknytning, ensamkommande barn samt de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende. Samt genom egen försorg och i samverkan med myndigheter och externa aktörer erbjuda lämpliga stödinsatser i flyktingmottagandet. Till dags dato har Eskilstuna kommun tagit emot 183 personer i kommunens boende samt 300 personer i eget boende från Ukraina. Det här visar på svårigheten med kommunal.

Personer i flyktingmottagandet med uppehållstillstånd och nettoinflyttning av utrikes födda i Eskilstuna kommun under perioden 2013-2020. Källa: SCB, RKA, 2022.

Antal flyktingar

2023 har Eskilstuna noll i kommunal men som det beskrivits tidigare så innebär det inte att det inte kommer nyanlända till Eskilstuna kommun under nästa år. Det spända världsläget gör även att det är svårt att förutsäga vad som kommer hända. Kriget i Ukraina där Ryssland gått över till att förstöra infrastruktur och slå ut el- och vattenförsörjning kan tvinga invånarna att lämna landet i större utsträckning än som skett under hösten. Det finns även en framtida oro om att instabilt Ryssland ska generera flyktingströmmar i vårt närområde.

Klimatflyktingar

I Delegationen för migrationsstudiers (Delmi) rapport *Climate Change, Displacement, Mobility and Migration 2022* pekar man på att hur klimatrelaterad migration kommer se ut framåt är osäkert och svårt att avgöra. För det första

är framtidens klimatförändringar avhängig de val som görs kommande decennier av de aktörer som släpper ut mest växthusgaser. För det andra är det osäkert hur långt stater är villiga (eller har möjlighet) att proaktivt arbeta med att förhindra, anpassa och mildra effekterna av klimatförändringar för sina medborgare. Däremot så kan en plötslig klimatomsvängning i ett område med torka innebära att stora folkgrupper börjar röra sig i närområdet vilket resulterar i konflikter som kan generera flyktingströmmar.

Bibehålla kompetens

Eskilstuna kommun hade tidigare en mottagningsenhet fram till 2014. Där fanns det flera nyckelpersoner med mångårig erfarenhet och kompetens kring att arbeta med flyktingmottagning och integration. I samtal med tidigare medarbetare så framkommer att kontinuiteten gjorde att de som arbetade där var kända och de nyanlända fick på så vis förtroende och visste var man kunde fråga samt att samhället verkligen ville stötta dig. Detta innebar att mottagningen kunde bedöma vilket stöd som skulle ges för att personen skulle ta sitt ansvar och få en känsla av sammanhang för att kunna klara sig i livet. När enheten lades ner försvann personerna till andra uppdrag och det skedde inte någon kompetensöverföring. En permanent flyktingmottagning skulle bidra till att de nyanlända som oftast har ett skeptiskt förhållningssätt till myndigheter skulle få en bättre tillit och se möjligheter till hjälp som leder till självhjälp och ansvar och en större delaktighet i samhället. Som det lyfts fram vid studiebesöket och intervjuer så är vikten av att ha känd kompetent personal som kan jobba långsiktigt med mottagande och integration en viktig framgångsfaktor.

Förslag på innehåll i Eskilstuna kommuns flyktingmottagning

Effektivt flyktingmottagande förväntas skapa förutsättningar för framgångsrik etablering med en relativt snabb integrering i samhället. Målet är alltså att flyktingar, nyanlända och andra utrikes födda kvinnor och män, flickor och pojkar i behov av djupare integrering, snabbt ska komma till egen försörjning för sig själva och sina familjer samt att vara delaktig och ta tillvara på sina rättigheter, skyldigheter och möjligheter i samhället. Alla ska ha möjlighet att delta och påverka ärenden som rör dem själva och samhällsutvecklingen.

Kommunen har ansvar för:

- nyanlända och av Migrationsverket anvisade ensamkommande barn
- mottagande av nyanlända flyktingar eller annan skyddsbehövande som fått uppehållstillstånd i Sverige
- bosättning för nyanlända flyktingar eller annan skyddsbehövande enligt bosättningslagen (2016:38)
- undervisning i svenska för invandrare (SFI) samt samhällsorientering
- utbetalning av försörjningsstöd innan eller som komplement till etableringsersättning
- förskola, skola och fritidshem
- socialt stöd och service

Nyttja kunskap, erfarenhet och kompetens för stöd i boende och hjälp till självhjälp.

Boendefrågan är central i flyktingmottagandet och är också en viktig fråga för flera andra förvaltningar som är beroende av att hitta bostäder åt brukare. Här är det viktigt att det finns en dialog och samverkan mellan Socialförvaltningen och Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen så att det inte uppstår en konkurrens eller ett våra och deras brukare där gruppen flyktingar nedprioriteras.

Som tidigare lyfts så är en trygg bostadssituation en viktig faktor till en snabbare integration men den nya livssituationen kan vara krävande och att

tidigt kunna fånga upp och sätta in rätt stöd kan vara avgörande för den fortsatta integreringen. I Göteborg såg man behovet och erbjuder kvotflyktingar praktiskt stöd eller socialpedagogiskt stöd samt vägledning i situationer som individerna inte till en början klarar på egen hand på grund av att de är nya i landet. Stödet syftar till att de så snart som möjligt ska kunna påbörja sin etablering i Sverige och få så bra förutsättningar som möjligt för att lyckas med sin integration. Tanken med det förhållningssätt man arbetar utifrån är att ge hjälp till självhjälp genom att vägleda och stödja, men i så liten utsträckning som möjligt göra saker åt dem. I stora drag handlar det om att kunna hantera och bli självständiga i sitt boende, sin vardag och att vara trygg i att ta sig runt på egen hand i staden. Fokus ligger till en början på att upprätta kontakt med nödvändiga myndigheter såsom Migrationsverket, Skatteverket, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen med hjälp av tex Integrationscentrum. Det socialpedagogiska stödet varar under kvotflyktingens första tre månader i Sverige men vid behov finns möjlighet till förlängning, vilket ofta görs då stödet ofta behövs längre än så.

Starta en öppen mottagning i samarbete med Statens servicecenter

Utredningen föreslår att Eskilstuna kommun startar en öppen mottagning för nyanlända i samarbete med Statens servicecenter. De kommuner som vi tittat på har alla någon form av öppen mottagning, Integrationscentrum i Göteborg, Welcome house och Medborgarkontor i Stockholm stad samt Integrationsenheten i Västerås som bemannas av personal från kommun och myndigheter. På mottagningarna kan den nyanlände få hjälp och stöd med tex

- läsa och förklara post
- fylla i blanketter och ansökningar
- tips vid bostadssökande
- lägga upp och hålla en egen budget
- hjälp att betala räkningarna via internet
- ge information om hjälpa dig att ansöka om hemutrustningslån från CSN (Centrala studiestödsnämnden)
- översätta blanketter och annan information
- informera om hur svenska samhället fungerar
- hitta till rätt myndigheter och information
- ge råd och stöd i olika frågor.

På de öppna mottagningarna är samverkan mellan socialförvaltning och arbetsmarknadsförvaltning där flyktningmottagningsuppdraget krockar arm med integration- och etableringsuppdraget grundläggande. Att kommunerna även lyckats krocka arm med olika myndigheter såsom Arbetsförmedling och Migrationsverket, eller Statens servicecenter som innefattar Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket underlättar för alla parter, den nyanlände samt de som arbetar kring de nyanlända. Statens servicecenter har ett framgångsrikt samarbete

med Malmö stad i Rosengård där de boende kan få statlig och kommunal service på samma plats.

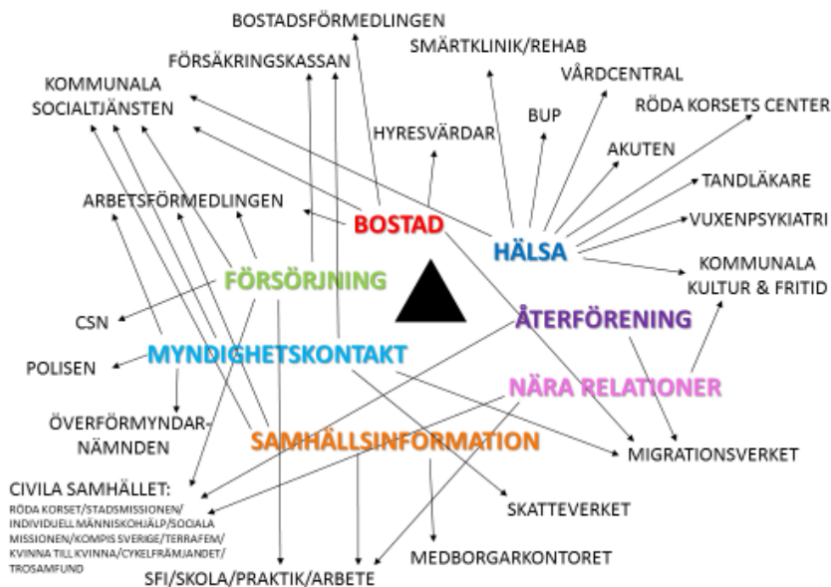

Bild av hur komplex en nyanländ i behov av stöds kontakter med kommun, region myndigheter kan se ut. Källa: Hur nyanlända kan landa. Röda korset, 2017.

På Statens servicecenter i Eskilstuna finns Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten och Skatteverket så här finns det en möjlighet för Eskilstuna kommun att starta en samverkan kring de nyanlända. Resursbehovet för att bemanna en öppen mottagning beräknas till en heltidstjänst.

Permanent flyktingmottagning för att behålla kunskap och kompetens över tid

Som det belysts tidigare så har Eskilstuna kommun haft en flyktingmottagning där det funnits en välfungerande organisation som lagts ner för att sedan ersättas av olika tillfälliga lösningar under flera år utan att något mål att få en kontinuitet och kvalitet i verksamheten eller hur flyktingmottagningen hänger ihop med integration och etablering. En permanent flyktingmottagning med möjlighet att anpassa sin verksamhet efter rådande läget med antal flyktingar skulle bidra i alla delar. Även om det är ett stort osäkerhetsläge om hur många flyktingar som kommer att söka sig till Eskilstuna kommun de kommande åren har vi ändå en grupp nyanlända som vi måste arbeta vidare med för att de ska kunna integreras i samhället. Utredningen bedömer därmed att det behöver finnas en permanent flyktingmottagning som kan skalas upp och ned beroende på aktuellt behovsläge.

Behov av integration

Som ett stöd i Eskilstuna kommuns arbete för ett långsiktigt hållbart samhälle med jämställda och jämlika förutsättningar och ett gott liv för alla flickor och pojkar, kvinnor och män definieras integrationsarbetet för kommunen i *Årsplan 2023 för Eskilstuna kommunkoncern*.

”En mångfald av perspektiv, erfarenheter, talanger och bakgrunder berikar Eskilstuna och är en förutsättning för en hållbar framtid. Integration är en ömsesidig relation som leder till förändring. Eskilstuna förändras av de människor som söker sig hit och de människor som söker sig hit förändras av Eskilstuna. Det är en naturlig del av både samhällslivet och det individuella livet.

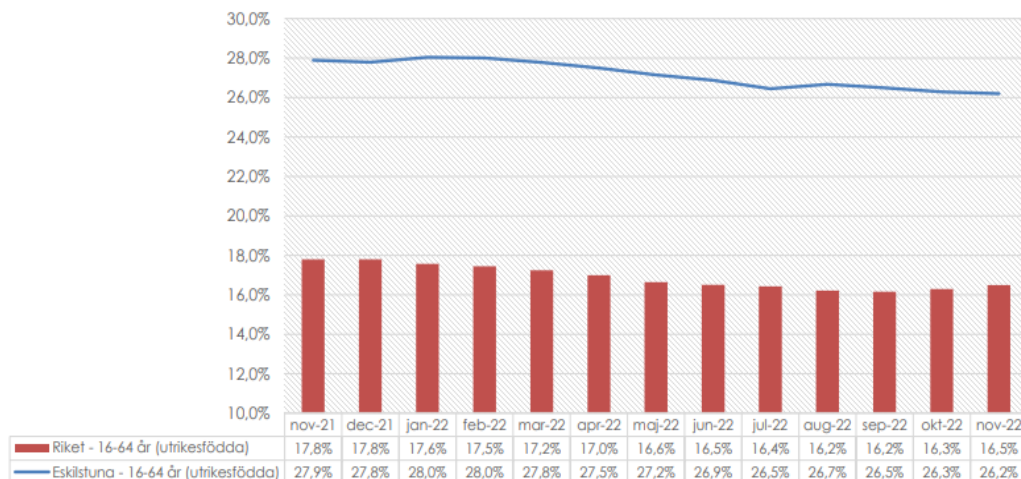
Mänskliga rättigheter är grunden för arbetet med integration i Eskilstuna. Integration är inte en enskild företeelse, utan ett sammansatt fenomen som har strukturella, sociala, kulturella, politiska och hälsomässiga dimensioner. Alla, oavsett kön, etnisk och kulturell bakgrund, har inte lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter i Eskilstuna idag.

Integration handlar om att öka inflytande, makt och delaktighet samt att nå goda resultat och god kvalitet med och för flickor och pojkar, kvinnor och män oavsett bakgrund.

En av Eskilstuna kommuns största utmaningar är den höga arbetslösheten hos nyanlända. I november 2022 var 26,2 % av den utrikesfödda i Eskilstuna

kommun mellan 16-64 år arbetslösa. Detta kan jämföras med 4,6 % av de inrikesfödda. Detta innebär att det är av stor vikt att det integrationsarbete som genomförs och ska genomföras leder den nyanlände så snart som möjligt kommer till egen försörjning.

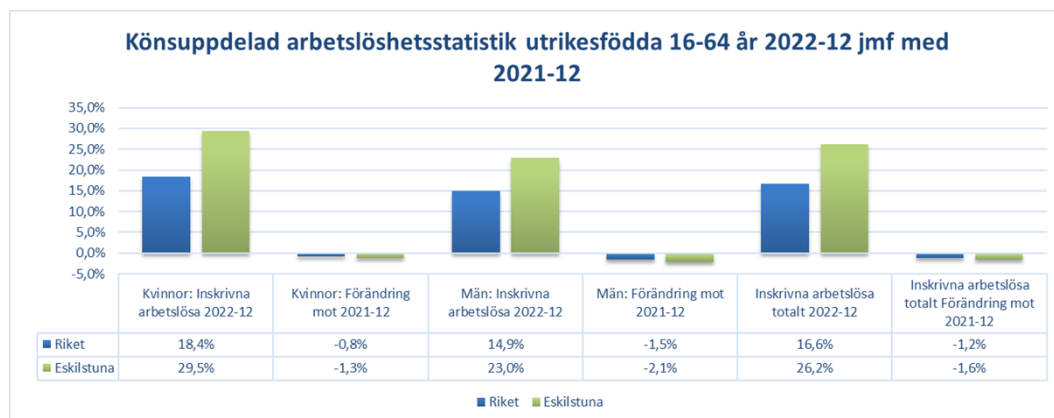
R13 (16-64 år endast utrikesfödda): Arbetsökande antal/andel av den registerbaserade arbetskraften

Statistik arbetsökande kvinnor och män Eskilstuna kommun samt riket. Källa: Arbetsförmedlingen, 2022

I Årsrapport för social hållbarhet 2021 konstateras att rätten till arbete, förutsättningar för höjd utbildningsnivå och rätten till en likvärdig utbildning, rätten till trygghet och delaktighet samt förutsättningar till ett tryggt och självständigt liv skiljer sig mellan inrikes och utrikes födda i Eskilstuna. Det är alltför stora skillnader i måluppfyllelse för de fyra strategiska målen (Höjd utbildningsnivå, Fler i jobb, Tryggt och självständigt liv, Attraktiv stad och landsbygd) för olika grupper av invånare för att kunna säga att det integrationspolitiska målet nås. Alla, oavsett kön, etnisk och kulturell bakgrund, har inte lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter i Eskilstuna.

Segregationens negativa effekter drabbar i högre utsträckning invånare som är utrikes födda eller har utländsk bakgrund. Eskilstuna har en högre andel flickor och pojkar som bor i fattiga hushåll än riket och av dessa är många utrikes födda.

Könsuppdelad statistik arbetsökande kvinnor och män Eskilstuna kommun samt riket.

Källa: Arbetsförmedlingen, 2023

Utrikes födda kvinnor och män i Eskilstuna är i högst utsträckning arbetslösa (främst kvinnor). Flyktingar som grupp och särskilt flyktingar som är kvinnor har dåliga förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden i Eskilstuna. Vad gäller förvärvsarbetande flyktingar avviker Eskilstuna med 4,7 procent från det som är förväntat utifrån kommunens strukturella förutsättningar och ligger betydligt sämre till jämfört med andra kommuner. I Eskilstuna börjar kvinnor i etableringsuppdraget i betydligt lägre utsträckning arbeta eller studera jämfört med män (23/35). Kvinnor som är flyktingar förvärvsarbetar i betydligt lägre utsträckning än män som är flyktingar (47/56).

Vad gör vi idag?

Kommunens integrationsarbete omfattar såväl kommungemensam strategisk planering, styrning och uppföljning som operativa insatser.

Kommunstyrelsen har enligt sitt reglemente (KSKF/2021:121) ansvar för att ”leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten”, samt ”övervaka att av fullmäktiges fastställda mål, riktlinjer, planer och program för verksamheten samt ekonomi följs upp i nämnderna”.

Avdelningen för Social hållbarhet på Kommunledningskontoret ansvarar för att driva och utveckla kommunens integrationsarbete framåt med fokus på insatser som främjar integration och jämlika livsvillkor oavsett kön, etnisk och kulturell bakgrund. Arbetet innebär att på ett övergripande och strategiskt plan utveckla, samordna, planera och vara ett stöd till kommunkoncernen i implementering, uppföljning och analys. Fokus ligger främst på att strategiskt vägleda och stödja kommunens förvaltningar och bolag i utvecklingen av deras verksamheter så att de bidrar till ökad integration och en hållbar samhällsutveckling i Eskilstuna.

För närvarande bedriver Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen merparten av kommunens operativa integrationsarbete. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden har ansvar för kommunal vuxenutbildning, utbildning i SFI, uppdragsutbildning, ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (SFS 2001:453) och lagen om mottagande av asylsökande, samhällsorientering för nyanlända samt kommunens uppgifter enligt lagen (SFS 2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Utöver det så driver Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen även mötesplatser i Årby och Fröslunda, samt Jobbcentrum och AMA-verksamheten, två verksamheter med fokus på att göra individer anställningsbara eller på annat sätt förbereda dem för arbetsmarknaden. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har under året startat en Mottagning- och integrationsenhet som har i uppdrag att organisera kommunens mottagande av samtliga nyanlända, det vill säga samtliga av Migrationsverket anvisade flyktingar, individer som kommer genom familjeanknytning, ensamkommande barn samt de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna. Enheten arbetar mot alla organisationer i förvaltningen samt deltar i flertal externa kontakter. Enheten har även fått projektmedel till två projekt inriktade mot flyktingar från Ukraina, Care for Ukraine och Care for change som startar under 2023. Under året startas ett integrationsspår i samarbete med Vuxenutbildningen där nyanlända som har en låg progression på SFI ska få stöd att ta ett steg närmare arbetsmarknaden.

Socialförvaltningens verksamheter arbetar med att motverka och förhindra en rad av olika sociala problem relaterade till utanförskap eller misslyckad integration.

Barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter har både direkta och indirekta insatser inom integrationsarbete. Barn i skolåldern (upp till 18 år) mottas i en verksamhet som heter Välkomsten. Där görs en kunskapsnivåbedömning och utifrån den bestäms hur barnets skolgång ska fortsätta på bästa sätt. Studiehjälp på modersmål samt insatser riktade mot en jämlik skola kan också betraktas som direkta insatser. En betydande andel av nyanlända elever liksom barn och unga med många olika modersmål och rötter i andra delar av världen gör att verksamheterna dagligen utför integrationsarbete i någon form. Barn- och utbildningsförvaltningen deltar med både grundskolor och den kommunala gymnasieskolan bland annat också i insatsen Trygga unga (som beskrivs nedan).

Kultur- och fritidsförvaltningen samordnar bland annat ett trygghetsfrämjande arbete i kommunen Trygga unga, en insats som riktar sig till flickor och pojkar i åldern 13-20 år. Syftet med insatsen är bland annat att öka samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet, öka vuxnas närvaro i ungdomars vardag, öka offentlig närvaro i Eskilstunas stadsdelar, öka kommunens samverkan med civilsamhället och föreningslivet, öka samordningen vid orosskapande händelser samt att öka stödet till enskilda individer som vill ändra sitt liv och komma bort från kriminalitet. Inom ramen för Trygga unga bedrivs insatsen SSPF (förkortningen står för Skola,

Socialtjänst, Polis och Fritid). Av verksamhetens namn framgår att det handlar om en samverkansinsats mellan kommunala verksamheter och Polismyndigheten. Förvaltningen ansvarar också för stödet till föreningslivet. Genom stödet upprätthåller man kontakter med bland annat invandrar- och etniskt kulturella föreningar samt kyrkor och samfund. Förvaltningen bedriver egna mötesplatser, bland annat inom verksamheten Ung fritid samt medverkar, tillsammans med andra förvaltningar, i utvecklingen av andra mötesplatser i flera stadsdelar.

Bland de insatser som genomförts på integrationsområdet är utveckling av mötesplatser i stadsdelarna Skiftinge, Fröslunda, Lagersberg, Nyfors och Årby särskilt viktig. Flera förvaltningars verksamheter bidrar till mötesplatsernas arbete, vilket främjar intrakommunal samverkan. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen, Socialförvaltningen samt Kultur- och fritidsförvaltningen bedriver verksamheten vid mötesplatserna gemensamt, dock ansvarar varje enskild förvaltning för en särskild del av verksamheterna. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen bedriver s.k. Jobbcentrum på mötesplatserna i Fröslunda och Årby och tillhandahåller språkhandledare. Jobbcentrum är en verksamhet för individer som på grund av olika skäl bedöms inte kunna tillgodogöra sig ordinarie arbetsförberedande insatser. Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar bland annat för öppna förskolor. Kultur- och fritidsförvaltningen bedriver fritids- samt biblioteksverksamheten samt ansvarar också för samordning av kontakter med externa aktörer och civilsamhället, bland annat genom regelbundna möten i stadsdelsnätverken som finns i Skiftinge, Årby, Nyfors, Fröslunda och Råbergstorp-Legarsberg samt genom deltagande i andra externa regionala eller nationella nätverk. Tanken med stadsdelsnätverk är att tillsammans med andra aktörer och civilsamhället verka för en god utveckling och samarbete i stadsdelarna. Externa aktörers deltagande i nätverken varierar och nätverkens sammansättning beror på vilka aktörer som finns lokalt i de olika stadsdelarna.

Förslag till innehåll i Eskilstuna kommuns integration

Kommunens integrationsarbete omfattar såväl kommungemensam strategisk planering, styrning och uppföljning som operativa insatser. Avdelningen för social hållbarhet på kommunledningskontoret ansvarar för att driva och utveckla kommunens integrationsarbete framåt med fokus på insatser som främjar integration och jämlika livsvillkor oavsett kön, etnisk och kulturell bakgrund.

Som tidigare beskrivits så har Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen varit den förvaltning som axlat den största delen av integrationsarbetet under de senaste åren. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden uppdrag i integrationshänseende är att fullgöra den del som omfattar kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och uppdragsutbildning. Vidare ska nämnden fullgöra kommunens uppgifter i ärenden om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och lagen om mottagande av asylsökande med fler. Nämnden har också ansvaret för samhällsorientering för nyanlända enligt lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Nämnden ska också fullgöra kommunens uppgifter enligt lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Sedan februari 2022 finns även en Mottagning- och integrationsenhet på förvaltningen som startade med uppdraget att ta emot de ukrainska flyktingarna som kom.

I dessa hänseenden har ingen annan förvaltning idag den erfarenhet och kompetens som krävs för att utföra dessa ovannämnda uppdrag. Som den tidigare utredningen (Illi 2019) visar på så innebär inte att Eskilstuna kommuns integrationsarbetet ska utföras av enbart Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen. Detta lyfter även avdelningen för social hållbarhet i ett kunskapsunderlag om Eskilstunas integrationsarbete. Slutsatserna i kunskapsunderlaget är att integrationsarbetet ska, i linje med

befintliga styrdokument, i möjligaste mån bli en integrerad del av förvaltningars och bolagens ordinarie verksamhet. Samtliga strategiska mål samt verksamhetsmål där det är relevant ska så långt möjligt följas upp ur ett integrationsperspektiv. Avdelningen för social hållbarhet och i synnerhet utvecklaren för integration ansvar är att ge strategiskt stöd till koncernledningen samt förvaltningar och bolagen i integrationsfrågor. Förvaltningar och bolagen ansvarar för att integrera integrationsinsatser i ordinarie verksamhet samt för att bidra till bättre samverkan och samordning i organisationen.

Tydligt mandat att stödja och få alla förvaltningars bidrag

Integrationsarbetet i Eskilstuna kommun är och ska inte genomföras av enbart någon eller några förvaltningar. För att vi ska få effekt på integrationsarbetet måste alla förvaltningar bidra och samverka. Då integrationsarbetet inte alltid ses som en naturlig del av alla förvaltningars uppdrag och det även kan saknas en bredare kompetens inom integrationsområdet krävs det ett operativt stöd från enheten för integration och flyktingmottagning som följer upp det arbetet. Förvaltningarna behöver stöd och hjälp att följa upp och utvärdera de insatser som genomförs och utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt är avdelningen för social hållbarhet ett stöd i detta. När det gäller uppföljning av de operativa insatserna är det enheten för integration och flyktingmottagnings roll att stötta. För att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsens strategiska ansvar för kommunens integrationsarbete och Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ansvar för samordningen av det operativa integrationsarbetet behöver Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens reglemente förtydligas. Att övriga berörda nämnder och bolag ska bidra till integrationsarbetet behöver också förtydligas i reglementen/ägardirektiv.

Fastslå i vilket eller vilka strategiska mål integration ska höra hemma

Integration är en komplex problematik som berör alla samhällssektorer och individens hela livssituation. Integration är därför med nödvändighet ett kommunövergripande ansvar. (Illi 2019). Var integrationsfrågan, dess utmaningar samt hur man tillsammans kan ta sig an dessa bör hanteras i utvecklingen av Eskilstuna kommuns processarbete. Det behöver avgöras till vilket av de strategiska målen i det koncernövergripande utvecklingsarbetet integrationsfrågan kopplas till. I ett kunskapsunderlag om Eskilstunas integrationsarbete från avdelningen för social hållbarhet på kommunledningen konstateras att integrationsarbetet ska, i linje med befintliga styrdokument, i möjligaste mån bli en integrerad del av förvaltningars och bolagens ordinarie verksamhet. Samtliga strategiska mål samt verksamhetsmål där det är relevant ska så långt möjligt följas upp ur ett integrationsperspektiv. Därutöver ser utredningen att kommunens utveckling när det gäller integration med fördel kan fångas och följas upp inom ramen för ett strategiskt mål med fokus på ett tryggt och socialt hållbart Eskilstuna.

Kartlägg förvaltningarnas pågående integrationsarbete

Även en genomlysning och inventering av det integrationsarbete som pågår ute på förvaltningarna är nödvändig för att se vad vi verkligen gör och om det arbetet bidrar på det sätt det är tänkt kring integration. Utredningen ser därmed behov av att en sådan kartläggning genomförs som grund för den fortsatta utvecklingen av integrationsarbetet inom kommunkoncernen, såväl strategiskt som operativt.

Analysera målgruppen för att få träffa rätt och utforma bättre insatser

Samtliga strategiska mål samt verksamhetsmål där det är relevant ska så långt möjligt följas upp ur ett integrationsperspektiv. I ett initialt skede föreslår utredningen att målgrupper som initialt omfattas av kommunens strategiska integrationsarbete är målgrupper som går under beteckningen utrikes födda. Målgruppen är bred och omfattar flera undergrupper som inte nödvändigtvis kan definieras utifrån samma kriterier. Av olika granskningar och utredningar framgår dock att gruppen i stort drabbas av likartade problem som exempelvis socioekonomisk utsatthet, vilket bland annat betyder låg ekonomisk kraft, trångboddhet, hög arbetslöshet, bosättning i så kallade utsatta områden, överrepresentation i brottsstatistiken, hög utsatthet till hedersproblematiken med flera. Exempelvis drabbar hög arbetslöshet inte bara nyanlända kvinnor och män utan även individer som har vistats och bott i Sverige under längre tid. Andra typer av problem drabbar även individer som är födda i Sverige men är barn till utrikes födda. Av dessa skäl kan integrationsarbetet initialt riktas till målgruppen utrikes födda. Inom ramen för integrationsstrategins framtida utveckling kan en mer nyanserad definition av målgruppen, med flera undergrupper tas fram.

En genomförd målgruppsanalys skulle vara till stor hjälp i det fortsatta integrationsarbetet. Generella integrationsinsatser kan missa flera tänkbara målgrupper eller vara helt verkningslösa. En målgruppsanalys kan hjälpa till att utforma bättre och kanske mindre krävande insatser och också hjälpa till i prioriteringen av insats till respektive målgrupp. Allt för att rätt insatser görs då vi har ett ansvar är att använda skattemedel effektivt, ansvarfullt och där de gör mest nytta. För att detta ska vara möjligt behöver förvaltningar stöd och hjälp med att följa upp och utvärdera de insatser som genomförs och utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt är avdelningen för social hållbarhet ett stöd i detta

Samverka ömsesidigt med civilsamhället för att öppna dialogen med målgrupp

För att kunna verka fullt ut i integrationsarbetet är samverkan med civilsamhället, där föreningar, fastighetsägare, studieförbund och andra organisationer viktiga aktörer som kan medverka till integration ur ett annat perspektiv än kommunen. Då det inom gruppen nyanlända finns en stor skepsis till myndigheter så är det viktigt att samverkan från kommunens sida

sker i en ömsesidig medskapande dialog med föreningar och civilsamhället. Hur vill vi samverka tillsammans? Risken är överhängande att när kommunen kliver in i ett prioriterat område och etablerar en verksamhet för att sedan vilja starta en medskapande dialog att flera grupper redan har backat då. De Stadsdelsnätverk som är utarbetade i Eskilstuna kommun är viktiga vägar för att kunna samarbeta med civilsamhället bland annat kring frågor av betydelse för integrationen. Det är extra viktigt att vårda dessa så deltagande civilsamhälle, föreningar och organisationer ser det som sitt nätverk och inte kommunens nätverk där kommunen styr agendan.

Slutsatser

Utredningen föreslår att Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden har fortsatt ansvar för flyktingmottagning- och integrationsarbetet i Eskilstuna kommun och att det operativa ansvaret skrivs in i nämndens reglemente.

Utredningen föreslår att den grundbemanning för flyktingmottagning och integrationsarbete, som har etablerats i samband med Ukrainakrisen, permanentas. Det innebär ett behov av tilläggsbeslut för finansiering 2023, som uppgår till 1 miljon kronor för att täcka personalkostnader från september. Eskilstuna kommun får med en grundbemanning bättre möjligheter att skala upp flyktingmottagande när behovet ökar. Resurser finns därmed att stödja förvaltningar i deras integrationsarbete vid perioder av mindre operativt flyktingmottagande.

Beträffande flyktingmottagningen föreslår utredningen att Socialnämnden och Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att under 2023 samverka kring bostadsanskaffning, boendestöd samt övriga frågor där flyktingmottagning angränsar Socialnämndens uppdrag. Detta för att de kunskaper, kompetenser och erfarenheter som finns på respektive förvaltningar bidrar till en effektiv flyktingmottagning i alla dess delar framgent.

För att lyckas med uppdraget flyktingmottagning och integration krävs det samverkan i organisationen samt med externa parter. Därför föreslår utredningen att samtliga nämnder och bolag ges i uppdrag att samverka både inom Eskilstuna kommun och externt med civilsamhälle för att flyktingar, nyanlända och andra utrikes födda individer i behov av djupare integrering, snabbt ska komma i stånd att försörja sig själva och sina familjer samt ta vara på sina andra rättigheter, skyldigheter och möjligheter i samhället. Detta skrivs in i nämndernas reglemente och ägardirektiven.

Då enheten för social hållbarhet på kommunledningskontoret har det strategiska uppdraget och Integration och mottagningsenheten på Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen det operativa är det av stor vikt att samverka för att lyckas i det fortsatta integrationsarbetet.

För att underlätta det fortsatta integrationsarbetet ser utredningen ett behov av att tydliggöra kommunens övergripande mål och ambitioner när det gäller integration.

Referenser

Delmi (Delegationen för migrationsstudier) (2021) Nya perspektiv på segregation: skola, psykisk hälsa och bosättningsmönster. Aktuella avhandlingar som belyser olika aspekter av segregationen i Sverige. Embla Holmgren och Linus Liljeberg (redaktörer) Avhandlingsnytt 2021:13

Delmi (2021) Ungas uppväxtvillkor och integration Sara Thalberg, André Asplund och Daniel Silberstein (redaktörer) Rapport: 2021:6

Delmi (2022) Nyanländas integration En enkätstudie om språkstuderandes erfarenheter av livet i Sverige Sara Thalberg och Linus Liljeberg Rapport 2022:8

Delmi (2022) Climate Change, Displacement, Mobility and Migration The State of Evidence, Future Scenarios, Policy Options Mathias Czaika, Rainer Münz Research Overview 2022:9

Erik Eriksson (2017) Kunskapsutveckling som etablering: om kvalificerade etableringsinsatser och målgruppsinkludering i myndigheters kunskapsproduktion, Linköpings universitet

Eskilstuna kommun, Sara Molander (2016) Ansvar för det operativa arbetet med integration och flyktingmottagande

Eskilstuna kommun, Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, Peter Illi (2019). Integrationsarbetet inom Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen.

Eskilstuna kommun (2019). Strategisk inriktning 2020-2023 för Eskilstuna kommunkoncern. Eskilstuna: Eskilstuna kommun.

Eskilstuna kommun (2022) Årsplan 2023 för Eskilstuna kommunkoncern

Eskilstuna kommun (2022) Årsrapport social hållbarhet 2021 Eskilstuna kommun

Eskilstuna kommun (uå). Eskilstuna Agenda 2030.

Göteborgs stad (2018) Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer

Göteborgs stad, Socialförvaltningen Centrum (2021) Etableringsenheten 10 år

Mälardalens universitet, Fil.dr. Karin Axelsson (2022) Skapa trygghet genom samverkan mellan civilsamhälle och kommunal verksamhet Rapport från ett Delmosfinansierat projekt i Årby, Eskilstuna kommun 2021/2022

Röda Korset, Emma Envall Ryman (2017) Hur nyanlända kan landa Slutrapport för Landaprojektet om hur ett psykosocialt stöd för svårt traumatiserade flyktingar kan möjliggöra en väg in i samhället.

SKR (2014) Dialoger och överenskommelser med civilsamhället. Konkreta exempel från åtta kommuner

SOU 2018:22 Ett ordnat mottagande – ett gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande,

Stockholm stad (2021) Etableringscentrum i Stockholm Projektplan för införande Dnr. AMF 2021/352

Stockholms stad (2019) Utredning om Etableringscentrum i Stockholm 2019 Dnr: AMN 2020-0165-1.3

Uppsala kommun (2021) Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021-2030 Dnr KSN-2021-01455

§ 129 Uppdrag till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden och socialnämnden avseende organisering av flyktingmottagande (KSKF/2022:189)

Beslut

1. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att under perioden 3 juni till och med 31 december 2022:
 - Organisera kommunens mottagande av samtliga nyanlända, det vill säga samtliga av Migrationsverket anvisade flyktingar, individer som kommer genom familjeanknytning, ensamkommande barn samt de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende.
 - Genom egen försorg och i samverkan med myndigheter och externa aktörer erbjuda lämpliga stödinsatser i flyktingmottagandet.
 - Utredda behovet av en permanent organisering av kommunens mottagande av nyanlända.
2. Beslutet finansieras i första hand av återsökning av statliga medel. I det fall dessa medel inte räcker kompenseras arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden engångsvis med mellanskillnaden med maximalt 2,4 miljoner kronor som är obudgeterad och därmed belastar årets resultat 2022.
3. Socialnämnden får i uppdrag att under samma period, stärka boendestöd och organisera boendeadministration kopplad till mottagande av nyanlända.
4. Beslutet finansieras i första hand av återsökning av statliga medel. I det fall dessa medel inte räcker kompenseras socialnämnden engångsvis med mellanskillnaden med maximalt 400 tusen kronor som är obudgeterad och därmed belastar årets resultat 2022.

Ärendebeskrivning

Säkerhetsläget i Ukraina har försämrats allvarligt efter Rysslands invasion och många människor flyr från Ukraina till närliggande länder och till Sverige.

I avvaktan på att ny lagstiftning, som ska reglera fördelningen mellan kommunerna, träder i kraft den 1 juli, har Migrationsverket fastställt en fördelning på länsnivå, med förslag om fördelningstal på kommunnivå. Fördelningstalen baseras på en uppskattning av hur många boendeplatser som behövs utifrån Migrationsverkets huvudscenario om att 80 000 personer kommer att söka skydd i Sverige enligt massflyktsdirektivet fram till årsskiftet.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

För Södermanlands del är det nuvarande fördelningstalet 1938 och av dessa ska Eskilstuna kommun ta emot 536, enligt uppgift från Länsstyrelsen av den 14 april 2022. Kommunen ska anskaffa boende åt de skyddsbehövande som anvisas till kommunen. Kommunen ska också samordna och tillgängliggöra de kommunala tjänster som de ukrainska skyddsbehövande har rätt till.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (AVF) och kommunledningskontorets (KLK) bedömning är att kommunens nuvarande organisation varken är dimensionerad eller organiserad för att klara av detta uppdrag. I Eskilstuna kommun saknas idag ett samlat och samordnat mottagande av nyanlända.

Mot denna bakgrund föreslår AVF och KLK att kommunfullmäktige ger arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att inrätta en särskild organisation med uttalat ansvar för att samordna mottagandet av samtliga nyanlända, lotsa nyanlända till rätt instanser i Eskilstuna, bistå med ett ändamålsenligt stöd samt verka för att nyanlända får tillgång till insatser för samhällsorientering.

Vidare föreslår AVF och KLK kommunfullmäktige att ge socialnämnden i uppdrag att stärka boendestöd och organisera boendeadministration kopplad till mottagande av nyanlända.

I Eskilstuna kommun saknas idag ett samlat och samordnat mottagande av nyanlända. En utpekad organisation hos arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden kan ha ett uttalat ansvar för att samordna mottagandet av samtliga nyanlända. Det handlar om anvisningar från Migrationsverket men också familjeanknytning, ensamkommande barn och även de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende.

Mot denna bakgrund föreslår förvaltningen att nämnden bör få i uppdrag att tillsätta en organisation som kan säkerställa att flyktingar som kommer till Eskilstuna får ett hållbart mottagande. Organisationen bör ha i uppdrag att lotsa till rätt instans i Eskilstuna. Det handlar om kommunala verksamheter som skola, vård och omsorg men också andra aktörer som Arbetsförmedling och Skatteverket, samt frivilligorganisationer. Sammantaget ska organisation kunna bistå med ändamålsenligt stöd.

Anskaffningen av bostad till flyktingar ska förslagsvis ske genom Socialförvaltningens bostadssociala enhets verksamhet. Uppdraget implicerar därmed en utökning av bostadssociala enhets verksamhet, då uppdraget medför förutom kommunkontrakt även sociala kontrakt samt övriga kontraktslösningar i samband med flyktingmottagande.

Stödet kring samhällsorientering och integrering för de nyanlända behöver stärkas. Det handlar om att ge ett tidigt stöd i frågor kring hemförsäkring, öppna bankkonto, information om rättigheter och skyldigheter som hyresgäst och hur man sköter en lägenhet, guide till diverse ansökningar och stöd med dessa. Det handlar i denna del

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

inte om att ta över statens ansvar för samhällsorientering och integrering utan ska ses som en utveckling av det uppdrag som kommunen redan idag har.

Kommunledningskontorets bedömning

Sammantaget är det AVF och KLK:s bedömning att den kommunala organisationen behöver samordnas och förstärkas för att klara av det kommande mottagandet av nyanlända.

Idag har arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ett ansvar för mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (Lag 2016:38). I nämndens ansvar ligger bland annat att anskaffa bostäder, ha myndighetsdialoger och samordna kommunens olika verksamheter. Organisationen är dimensionerad för ett mindre antal anvisningar. För innevarande år var anvisningarna 14 till sitt antal. Med tillkommande anvisningar av ukrainska skyddsbehövande är organisationen otillräcklig.

Finansiering

Idag får arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden årligen 800 tusen kronor för integrationssamordningen. En integrationssamordnare är anställd på heltid för uppdraget. Uppdraget utförs i nära samverkan med andra kommunala verksamheter. Övriga kostnader som kopplar till flyktingmottagande är utspridda och svåra att uppskatta. Undantaget är kostnader kopplade direkt till ukrainsituationen. Det nya uppdrag som beskrivs ovan med tillhörande organisationsförstärkning uppskattas till totalt sju medarbetare och en beräknad kostnad vid uppstart med 2,8 miljoner kronor exklusive lokaler (redan finansierad integrationssamordnare exkluderad).

Förvaltningen bedömer att det kommer att vara möjligt att återsöka kostnader som kommunen haft kopplat till mottagandet av skyddsbehövande från Ukraina. Ersättningens storlek är dock osäker och kommunfullmäktige behöver säkerställa att den organisation som byggs upp finansieras av kommunala medel i den del de statliga inte räcker till.

Besluten finansieras i första hand av återsökning av statliga medel. I det fall dessa medel inte räcker kompenseras arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden och socialnämnden med mellanskillnaden som är obudgeterad och därmed belastar årets resultat 2022.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att under perioden 3 juni till och med 31 december 2022:
 - Organisera kommunens mottagande av samtliga nyanlända, det vill säga samtliga av Migrationsverket anvisade flyktingar, individer som kommer genom familjeanknytning, ensamkommande barn samt de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende.
 - Genom egen försorg och i samverkan med myndigheter och externa aktörer erbjuda lämpliga stödinsatser i flyktingmottagandet.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

- Utredda behovet av en permanent organisering av kommunens mottagande av nyanlända.
- 2. Beslutet finansieras i första hand av återsökning av statliga medel. I det fall dessa medel inte räcker kompenseras arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden engångsvis med mellanskillnaden med maximalt 2,4 miljoner kronor som är obudgeterad och därmed belastar årets resultat 2022.
- 3. Socialnämnden får i uppdrag att under samma period, stärka boendestöd och organisera boendeadministration kopplad till mottagande av nyanlända.
- 4. Beslutet finansieras i första hand av återsökning av statliga medel. I det fall dessa medel inte räcker kompenseras socialnämnden engångsvis med mellanskillnaden med maximalt 400 tusen kronor som är obudgeterad och därmed belastar årets resultat 2022.

Yrkanden

Kim Fredriksson (SD) yrkar att ärendet återremitteras med motiveringen att uppdragsförslaget ska omarbetas eftersom kommunens mottagande av nyanlända endast ska vara av temporär karaktär principen om att återvandring ska ske när krig eller oro är återställd i respektive hemland. Exempelvis att erbjuda nyanlända socialförvaltningens tillgång till Kfasts lägenhetsbestånd inklusive nyproduktion kan ej anses ligga i linje med ovan nämnda princip.

Jari Puustinen (M) och Stefan Krstic (L) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag samt att ärendet avgörs idag.

Göran Gredfors (M), Stefan Sjöberg (MP) och Alar Kuutmann (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Stefan Krstic (L) yrkar avslag på Kim Fredrikssons (SD) återremissyrkande.

Propositionsordning

Ordföranden finner att det finns följande förslag till beslut

- Kim Fredrikssons (SD) yrkande om återremiss.
- Jari Puustinen (M) med fleras yrkande om att ärendet ska avgöras idag.
- Jari Puustinen (M) med fleras bifallsyrkande till kommunstyrelsens förslag.

Ordföranden föreslår att återremissyrkandet ställs mot att ärendet ska avgöras idag. Om kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag ställs kommunstyrelsens förslag under proposition.

Efter ställd proposition finner ordföranden att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag samt att kommunfullmäktige beslutar bifalla kommunstyrelsens förslag.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Beslutet skickas till:

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Socialnämnden

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Kommunstyrelsen

Uppdrag till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden och socialnämnden avseende organisering av flyktingmottagande

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige

1. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden får i uppdrag att under perioden 3 juni till och med 31 december 2022:
 - Organisera kommunens mottagande av samtliga nyanlända, det vill säga samtliga av Migrationsverket anvisade flyktingar, individer som kommer genom familjeanknytning, ensamkommande barn samt de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende.
 - Genom egen försorg och i samverkan med myndigheter och externa aktörer erbjuda lämpliga stödinsatser i flyktingmottagandet.
 - Utredda behovet av en permanent organisering av kommunens mottagande av nyanlända.
2. Beslutet finansieras i första hand av återsökning av statliga medel. I det fall dessa medel inte räcker kompenseras arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden engångsvis med mellanskillnaden med maximalt 2,4 miljoner kronor som är obudgeterad och därmed belastar årets resultat 2022.
3. Socialnämnden får i uppdrag att under samma period, stärka boendestöd och organisera boendeadministration kopplad till mottagande av nyanlända.
4. Beslutet finansieras i första hand av återsökning av statliga medel. I det fall dessa medel inte räcker kompenseras socialnämnden engångsvis med mellanskillnaden med maximalt 400 tusen kronor som är obudgeterad och därmed belastar årets resultat 2022.

Ärendebeskrivning

Säkerhetsläget i Ukraina har försämrats allvarligt efter Rysslands invasion och många människor flyr från Ukraina till närliggande länder och till Sverige.

I avvaktan på att ny lagstiftning, som ska reglera fördelningen mellan kommunerna, träder i kraft den 1 juli, har Migrationsverket fastställt en fördelning på länsnivå, med

förslag om fördelningstal på kommunnivå. Fördelningstalen baseras på en uppskattning av hur många boendeplatser som behövs utifrån Migrationsverkets huvudscenario om att 80 000 personer kommer att söka skydd i Sverige enligt massflyktsdirektivet fram till årsskiftet.

För Södermanlands del är det nuvarande fördelningstalet 1938 och av dessa ska Eskilstuna kommun ta emot 536, enligt uppgift från Länsstyrelsen av den 14 april 2022. Kommunen ska anskaffa boende åt de skyddsbehövande som anvisas till kommunen. Kommunen ska också samordna och tillgängliggöra de kommunala tjänster som de ukrainska skyddsbehövande har rätt till.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen ("AVF") och kommunledningskontorets ("KLK") bedömning är att kommunens nuvarande organisation varken är dimensionerad eller organiserad för att klara av detta uppdrag. I Eskilstuna kommun saknas idag ett samlat och samordnat mottagande av nyanlända.

Mot denna bakgrund föreslår AVF och KLK att kommunfullmäktige ger arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att inrätta en särskild organisation med uttalat ansvar för att samordna mottagandet av samtliga nyanlända, lotsa nyanlända till rätt instanser i Eskilstuna, bistå med ett ändamålsenligt stöd samt verka för att nyanlända får tillgång till insatser för samhällsorientering.

Vidare föreslår AVF och KLK kommunfullmäktige att ge socialnämnden i uppdrag att stärka boendestöd och organisera boendeadministration kopplad till mottagande av nyanlända.

I Eskilstuna kommun saknas idag ett samlat och samordnat mottagande av nyanlända. En utpekad organisation hos arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden kan ha ett uttalat ansvar för att samordna mottagandet av samtliga nyanlända. Det handlar om anvisningar från Migrationsverket men också familjeanknytning, ensamkommande barn och även de nyanlända som bosatt sig i Eskilstuna med eget boende.

Mot denna bakgrund föreslår förvaltningen att nämnden bör få i uppdrag att tillsätta en organisation som kan säkerställa att flyktingar som kommer till Eskilstuna får ett hållbart mottagande. Organisationen bör ha i uppdrag att lotsa till rätt instans i Eskilstuna. Det handlar om kommunala verksamheter som skola, vård och omsorg men också andra aktörer som Arbetsförmedling och Skatteverket, samt frivilligorganisationer. Sammantaget ska organisation kunna bistå med ändamålsenligt stöd.

Anskaffningen av bostad till flyktingar ska förslagsvis ske genom Socialförvaltningens bostadssociala enhets verksamhet. Uppdraget implicerar därmed en utökning av bostadssociala enhets verksamhet, då uppdraget medför förutom kommunkontrakt även sociala kontrakt samt övriga kontraktlösningar i samband med flyktingmottagande.

Stödet kring samhällsorientering och integrering för de nyanlända behöver stärkas. Det handlar om att ge ett tidigt stöd i frågor kring hemförsäkring, öppna bankkonto,

information om rättigheter och skyldigheter som hyresgäst och hur man sköter en lägenhet, guide till diverse ansökningar och stöd med dessa. Det handlar i denna del inte om att ta över statens ansvar för samhällsorientering och integrering utan ska ses som en utveckling av det uppdrag som kommunen redan idag har.

Kommunledningskontorets bedömning

Sammantaget är det AVF och KKK:s bedömning att den kommunala organisationen behöver samordnas och förstärkas för att klara av det kommande mottagandet av nyanlända.

Idag har arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ett ansvar för mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (Lag 2016:38). I nämndens ansvar ligger bland annat att anskaffa bostäder, ha myndighetsdialoger och samordna kommunens olika verksamheter. Organisationen är dimensionerad för ett mindre antal anvisningar. För innevarande år var anvisningarna 14 till sitt antal. Med tillkommande anvisningar av ukrainska skyddsbehövande är organisationen otillräcklig.

Finansiering

Idag får arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden årligen 800 tkr för integrationssamordningen. En integrationssamordnare är anställd på heltid för uppdraget. Uppdraget utförs i nära samverkan med andra kommunala verksamheter. Övriga kostnader som kopplar till flyktmottagande är utspridda och svåra att uppskatta. Undantaget är kostnader kopplade direkt till ukrainsituationen. Det nya uppdrag som beskrivs ovan med tillhörande organisationsförstärkning uppskattas till totalt sju medarbetare och en beräknad kostnad vid uppstart med 2,8 miljoner kronor exklusive lokaler (redan finansierad integrationssamordnare exkluderad).

Förvaltningen bedömer att det kommer att vara möjligt att återsöka kostnader som kommunen haft kopplat till mottagandet av skyddsbehövande från Ukraina. Ersättningens storlek är dock osäker och kommunfullmäktige behöver säkerställa att den organisation som byggs upp finansieras av kommunala medel i den del de statliga inte räcker till.

Besluten finansieras i första hand av återsökning av statliga medel. I det fall dessa medel inte räcker kompenseras arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden och socialnämnden med mellanskillnaden som är obudgeterad och därmed belastar årets resultat 2022.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Den kommunala organisationen behöver samordnas och förstärkas för att klara av det kommande mottagandet av nyanlända.

Vid behov och i takt med förändring av förutsättningar bör den nya organisationens uppdrag och dimensionering omprövas.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Tommy Malm

Anna-Marie Giotas Sandquist

Kommundirektör

Direktör Social hållbarhet

Beslutet skickas till:

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Socialnämnden